

Kişisel Verilerin Kamu Kurumları Karşısında Korunması

Kişisel Verilerin Korunması Hukuku
Torun Hukuk Bürosu

Hazırlayan: Avukat Yalçın TORUN | Nisan 2026

Kamusal Güvenlik ile Kişisel Veri Koruması Arasındaki Denge: Orantılılık İlkesi Çerçevesinde Bir Değerlendirme

Avukat Yalçın Torun

Torun Hukuk Bürosu — Kişisel Veriler ve Anayasa Hukuku Birimi
yalcintorun1966@gmail.com | <https://yalcintorun.av.tr>

Özet

Devletin kamu güvenliğini sağlama yükümlülüğü ile bireyin kişisel verilerinin korunmasına ilişkin temel hakkı, modern hukuk sistemlerinin en zor dengeleme sorunlarından birini oluşturmaktadır. Bu makalede terörle mücadele mevzuatı, istihbarat faaliyetleri, kamera ve gözetleme sistemleri ile biyometrik veri uygulamaları çerçevesinde güvenlik-mahremiyet gerilimi, Türk Anayasası, AİHM içtihadı ve KVKK hükümleri ışığında orantılılık ilkesi ekseninde analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: kamu güvenliği, mahremiyet, orantılılık, CCTV, biyometrik veri, terörle mücadele, istihbarat, AİHM, hak dengeleme, gözetleme toplumu

1. Giriş: İki Temel Hakkın Karşılaşması

Güvenlik ve mahremiyet, modern demokratik hukuk düzenlerinin vazgeçilmez iki değerini oluşturmaktadır. Devlet, hem kamu güvenliğini sağlama hem de bireyin temel haklarını koruma yükümlülüğü altındadır. Bu iki yükümlülüğün çatıştığı alan; terörle mücadele tedbirleri, toplu gözetleme sistemleri, adli sicil kayıtları, sağlık raporları, güvenlik soruşturmaları ve arşiv araştırmaları, biyometrik tanıma uygulamaları ve istihbarat faaliyetleri ekseninde şekillenmektedir. Söz konusu gerilim, 2001 sonrası güvenlik politikalarıyla birlikte yoğunlaşmış ve Türkiye'de de hem mevzuat hem de yargı kararları düzleminde belirgin biçimde hissedilmeye başlanmıştır. Bu makalede güvenlik-mahremiyet dengesi, orantılılık ilkesi çerçevesinde ve güncel normlar ışığında değerlendirilmektedir.

2. Anayasal Dayanak: Temel Hakların Sınırlanması ve Öz Güvence

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 13. maddesi temel hakların sınırlandırılmasının koşullarını belirlemektedir: Sınırlama ancak kanunla öngörülmesi, anayasanın ilgili maddesindeki sebebe dayanmalı, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve orantılılık ilkesine aykırı olmamalı ve hakkın özüne dokunmamalıdır. Anayasa'nın 20. maddesi özel hayatın gizliliği ile kişisel verilerin korunması hakkını güvence altına alırken, 5. madde devletin temel amaç ve ödevleri arasında kişilerin temel haklarını korumayı saymaktadır. Bu iki güvence, güvenlik-mahremiyet dengesini anayasal zemine oturtmakta; hangi önlemin meşru sayılacağını belirleyen kılavuz olarak işlev görmektedir.

3. AİHM İçtihadı: Gözetlemenin Sınırları

Temel hak ve özgürlükler alanında, haklar arasında bir hiyerarşinin mevcut olmadığı, bir insan hakkının diğer hakka nazaran daha önemli seviyede olacağını kabul edilmesi mümkün değildir. Her somut olayda hangi hakkın hangi değeri koruduğu dikkate alınarak ayrı bir değerlendirme yapılmak zorundadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi (özel ve aile hayatına saygı hakkı) bağlamında güvenlik gözetimi ile mahremiyet hakkı arasındaki dengeyi kapsamlı biçimde ele almıştır. Big Brother Watch - Birleşik Krallık kararında (Başvuru No. 58170/13, Büyük Daire, 25 Mayıs 2021) mahkeme; toplu elektronik gözetleme programlarının AİHS m. 8'i ihlal edebileceği ve bu tür uygulamaların yasal dayanağının bağımsız denetim mekanizmaları içermesi gerektiğini vurgulamıştır. Roman Zakharov - Rusya kararında (Başvuru No. 47143/06, Büyük Daire, 4 Aralık 2015) telefon dinleme uygulamalarının AİHS 8. Maddesinin ihlalini oluşturduğu kabul edilmiştir.

4. Terörle Mücadele Mevzuatı ve Kişisel Veri Koruması

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, güvenlik amaçlı veri işleminin en kritik yasal dayanakları arasında yer almaktadır. KVKK m. 28/1-ç, kişisel verilerin millî savunma, millî güvenlik, kamu güvenliği, kamu düzeni veya ekonomik güvenlik amacıyla işlenmesi hâlinde kanun hükümlerinin uygulanmayacağını düzenlemektedir. Bu istisna hükmü; güvenlik birimlerinin bireylerin kişisel verilerini KVKK güvenceleri dışında işleyebilmesine imkân tanımaktadır.

5. Gözetleme Kameraları (CCTV) ve Yüz Tanıma Sistemleri

Kapalı devre kamera sistemleri (CCTV) günümüzde kentsel güvenlik altyapısının ayrılmaz bir parçası hâline gelmiş; yüz tanıma teknolojisinin bu sistemlerle entegrasyonu ise gözetleme kapasitesini nitel olarak dönüştürmüştür. KVK Kurulu'nun 2022/797 sayılı kararı, kamera sistemlerinin işyerlerinde kullanımı konusunda belirleyici standartlar koymuştur. Yüz tanıma sistemleri ise biyometrik veri işleme kapsamında KVKK m. 6 çerçevesinde özel nitelikli veri korumasına tabi olup KVK Kurulu bu sistemlerin güvenlik gerekçesiyle kamusal alanlarda kullanımına ilişkin 2020/212 sayılı kararında, görüntü kaydının yeterli olduğu durumlarda ses kaydının alınmaması gerektiğine, görüntü kaydında ise anayasal temel hak ve özgürlüklere sınırlama getirilirken uyulması gereken kurallara uygun olması gerektiğine karar vermiştir.

6. İstihbarat Faaliyetleri ve Özel Hayatın Gizliliği

2937 sayılı MİT Kanunu, istihbarat birimlerine geniş kapsamlı veri toplama yetkileri tanımaktadır. Söz konusu kanunun 6. maddesi, MİT'e kamu ve özel kuruluşlardan bilgi ve belge talep etme yetkisi vermekte; bu taleplere uymayı zorunlu kılmaktadır. AİHM Rotaru -Romanya 28341/91 kararında; istihbarat faaliyetlerinde de temel hakların güvencesinin korunması zorunluluğunu ve sonradan bildirim yükümlülüğünün demokratik denetim açısından taşıdığı önemi ortaya koyması bakımından kritik öneme sahiptir. Gizli servis dosyalarının tutulmasının yasal bir temelini olmaması ve bireyin bu kayıtlara erişim hakkının ve düzeltme hakkının olmamasının hak ihlali doğuracağına hükmetmiştir.

7. Orantılılık İlkesi: Güvenlik Tedbirlerinin Hukuki Sınırı

Orantılılık ilkesi, güvenlik tedbirlerinin hukuki meşruiyetinin temel ölçütüdür. Bu ilke üç alt unsur içermektedir: uygunluk (tedbirin amaca elverişli olması), gereklilik (amacı gerçekleştirecek en az kısıtlayıcı araç olması) ve orantılılık dar anlamda (elde edilecek yarar ile uğranılan temel hak ihlaline katlanılabilir olması). AİHM, güvenlik amaçlı gözetleme tedbirlerinin bu üçlü testten geçmesi gerektiğini – hukukilik, meşru amaç ve demokratik toplumda gereklilik uygulaması içtihat olarak belirlemiştir.

8. Değerlendirme ve Öneriler

Türk hukukunda güvenlik-mahremiyet dengesine ilişkin mevcut çerçeve, çeşitli eksiklikler barındırmaktadır. KVKK m.28'deki güvenlik istisnasının kapsamının geniş tutulduğu, bağımsız denetim mekanizmalarının yeterince oluşturulmadığı değerlendirilmektedir. Biyometrik veri uygulamaları, yüz tanıma sistemleri ve yapay zeka destekli gözetleme araçları konusunda özel yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Uluslararası alanda AB Yapay Zeka Tüzüğü, genel amaçlı yüz tanıma sistemlerini yüksek riskli alan olarak tanımlamış ve halka açık yerlerde bu sistemlerin kullanımına ağır kısıtlamalar getirmiştir. Türkiye'nin bu uluslararası standartlara uyumu için hem mevzuat hem de kurumsal denetim mekanizması alanlarında köklü adımlar atılması gerekmektedir.

9. Sonuç

Kamusal güvenlik ile kişisel veri koruması arasındaki denge, demokratik hukuk devletinin varlık sınavıdır. Bu denge; keyfi, orantısız ve denetimsiz güvenlik tedbirlerini reddetmek, bununla birlikte meşru güvenlik ihtiyaçlarını görmezden gelmemek anlamına gelmektedir. Orantılılık ilkesi, hakkın özüne dokunma yasağı ve bağımsız yargısal denetim; bu dengenin korunmasına hizmet eden hukuki araçlardır. Türkiye'nin bu alanda uluslararası insan hakları standartları ile uyumunu tamamlaması, hem AB üyelik süreci hem de iç hukukta demokratik güvenceler bakımından öncelikli bir gereklilik olma niteliğini korumaktadır.

Dipnotlar

1. TC Anayasası m. 13: Temel hakların sınırlanması.

2. TC Anayasası m. 20/3: Kişisel verilerin korunması hakkı.
3. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu.
4. 2937 sayılı MİT Kanunu m. 6: Bilgi ve belge talebi.
5. 6698 sayılı KVKK m. 28/1-ç: Güvenlik istisnası.
6. AİHM, Big Brother Watch - Birleşik Krallık, Başvuru No. 58170/13, Büyük Daire, 25 Mayıs 2021.
7. AİHM, Roman Zakharov - Rusya, Başvuru No. 47143/06, Büyük Daire, 4 Aralık 2015.

Kaynakça

- TC Anayasası. Resmî Gazete, 9 Kasım 1982, Sayı: 17863.
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu. Resmî Gazete, 12 Nisan 1991, Sayı: 20843.
- 2937 sayılı MİT Kanunu. Resmî Gazete, 1 Kasım 1983, Sayı: 18216.
- 6698 sayılı KVKK. Resmî Gazete, 7 Nisan 2016, Sayı: 29677.
- AİHM, Big Brother Watch - UK, No. 58170/13, 25 Mayıs 2021.
- AİHM, Roman Zakharov - Rusya, No. 47143/06, 4 Aralık 2015.
- AB AI Act (2024/1689). AB Resmî Gazetesi, L, 2024.
- KVK Kurul Kararları — güvenlik uygulamaları. kvkk.gov.tr.
- AYM Kararları — güvenlik ve mahremiyet. anayasa.gov.tr.

© 2026 Torun Hukuk Bürosu — Avukat Yalçın Torun. Tüm hakları saklıdır.